

drodzenie
ПОЛЬСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО
www.polonia.org.ua

POLSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE TOWARZYSTWO

Zadanie realizowane w ramach zlecenia
Ministerstwa Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej

Реалізація проекту здійснюється за підтримки
Міністерства закордонних справ Польської
Республіки

Феєрія польської культури в Бердянську

13 – 17 вересня Польське товариство «Відродження» у рамках Днів польської культури в Бердянську провело низку культурно-освітніх заходів. Варто нагадати, що вже протягом багатьох років під патронатом місцевих поляків організовуються різноманітні виступи художніх колективів, солістів та музикантів, а також наукові конференції, семінари тощо. Члени польського товариства намагаються всебічно презентувати та популяризувати культуру своїх предків. Такого типу заходи стають особливою нагодою для зустрічі зі своїми земляками з Польщі. Цьогорічні Дні польської культури відбувалися під егідою Генерального консульства Польщі у Харкові, яке представляв консул Пйотр Матусяк. Також на заходах були присутні гості з Варшави, Піли, Жешува, Кракова та Познані.

Гелена КРАСОВСЬКА,
доктор гуманітарних наук, Варшава

У рамках святкових заходів відбулося урочисте засідання наукової ради Бердянського університету менеджменту і бізнесу, на якому було надано титул Почесного доктора ректору Державної вищої професійної школи польського міста Піла професору Адаму Марцінковському. Саме цей польський вищий навчальний заклад наприкінці минулого року видав другу монографію про поляків Бердянська.

Спільно з кафедрою слов'янської мови Бердянського університету менеджменту і бізнесу ур'яте було організовано українсько-польський науково-практичний семінар «Культурні пограниччя: сучасні тенденції». На пленарному засіданні було представлено реферати, в яких

розглядалися загальнотеоретичні проблеми багатокультурності. Після цього відбулися засідання секцій «Слов'янознавство» та «Лінгвістика й методика навчання іноземних мов». Усього було виголошено 24 реферати, обговорення яких тривало до пізнього вечора.

13 вересня відбулося відкриття виставки «Польські дослідники Сибіру», підготовку якої здійснило консульство Польщі у Харкові. В експозиції представлені репродукції фотографій і документів, що розповідають про життя й наукові розвідки поляків на землях Сибіру, починаючи з вісімнадцятого століття. Чимало представників польської інтелігенції за три століття було заслано на каторгу саме сюди. Виставка створена спільними зусиллями архівістів Польської та Російської академії наук, а також Державним архівом Російської Фе-

дерациї. На експозиційних стендах – біографії польських дослідників Сибіру: громадських діячів, військовослужбовців, політичних засланих, карти Зауралля, репродукції фотографій, документів російською та польською мовами.

Багато вражень і емоцій справили виступи учнів Бердянської музичної школи та членів Товариства «Відродження», які представили твори польських класиків. На повітання глядачів консул Польщі Пйотр Матусяк сказав наступне: «Відомо, що музика є тим чинником, що об'єднує людей у всьому світі. Упевнений, що творчість польських і українських композиторів спричиниться до ще більш міцного поєднання двох братніх народів».

У рамках Днів польської культури відбувся круглий стіл «Україна та Польща в європейському освітньому просторі», участь у якому

взяли представники двох бердянських університетів. Матеріали українсько-польської дискусії було опубліковано на сторінках «Південної зорі».

Також відбулася зустріч з адміністрацією Бердянського медичного коледжу, яка розпочалася з покладання квітів до пам'ятної дошки видатного бердянця, лікаря та художника польського походження Людвіга Годлевського.

Дні польської культури в Бердянську є доказом того, що місцеві поляки є інтегральною складовою багатонаціонального міста й усієї України. Я особисто з нетерпінням чекатиму наступного року, щоб вкотре насолоджуватися феєрією польської культури на берегах Азовського моря. Бажаю витривалості та творчої наснаги усім полякам Бердянська на чолі з Лехом Сухомлиновим.

Нова книга про поляків нашого регіону

Книга «Польська громада в Південно-Східній Україні» доктора гуманітарних наук Гелени Красовської з Варшави побачила світ у червні цього року, а її презентація відбулася 14 вересня у Бердянському університеті менеджменту і бізнесу.

У монографії досліджується історія та сучасність поляків Запорізької та Донецької областей. Особлива увага приділяється проблемам національної ідентичності та засадам функціонування польської мови у регіоні, зокрема в Бердянську.

З метою заохочення до прочитання книги наведемо кілька цитат:

«Поляки прибували у Південно-Східну Україну як заробітчаські емігранти, але були і втікачі, пізніше їх засилали на роботу в шахтах. За католицьку віру і польське походження, як «п'яту колону», їх було репресовано. Зазнаючи чимало принижень і знущань, поляки, згідно з засадами «національної політики» СРСР, мали зникнути з карти національностей України».

«Сучасний стан польської мови серед поляків у Південно-Східній Україні свідчить про складність проблематики, що виявляється передусім у соціальному розшаруванні польської мови. Переважна більшість опитаних поляків Запорізької та Донецької областей послуговуються пограничною південно-східною і північно-східною говіркою польської мови».

«Польська мова моїх інформаторів опинилася в домінуючому середовищі російської й української мов, до того ж дуже далеко від сучасних кордонів польської держави. До 1990 року тутешні поляки були цілковито відтіняні від польських засобів масової інформації та від польської високої культури».

«Ситуація польської меншини у Південно-Східній Україні є особливо складною. Місцевим полякам надзвичайно складно дати відповідь на питання «хто я, якої я національності?». На досліджуваному терені поляки вельми розпорошені та малочисельні. Інтерв'ю і результати анкетувань, що проводилися серед респондентів-поляків у Південно-Східній Україні, ілюструють специфіку польської ідентичності в окремих досліджуваних містах».

Текст написаний науковою, але зрозумілою мовою, з ретельним поясненням наукової термінології та багатим наочним матеріалом. Місцеві поляки давно чекали на таке солідне наукове опрацювання.

Feeria kultury polskiej w Berdiańsku

Dr Helena KRASOWSKA, Warszawa

W dniach 13 - 17 września 2012 roku Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie” zorganizowało Dni Kultury Polskiej w Berdiańsku. Warto wspomnieć, że pod patronatem tego Towarzystwa przedsięwzięcia takiego rodzaju organizowane są już od ponad kilkanaście lat. Stało się już tradycją, że Polacy Berdiańska w różny sposób prezentują swoją działalność w regionie i mają możliwość do bezpośrednich kontaktów z rodakami z Polski. Warto zaznaczyć, że imprezie tak wysokiej rangi patronuje Konsulat RP w Charkowie, w tym roku w osobie Konsula Piotra Matusiaka.

W ramach Dni Kultury Polskiej odbyło się posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przedsiębiorczości i Biznesu na którym miała miejsce ceremonia nadania tytułu doktora Honoris Causa J.M. Rektorowi Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile prof. dr hab. Adamowi Marcinkowskiemu. W tradycji tej uczelni taki tytuł został nadany już po raz piąty, a po raz drugi otrzymał wyróżnienie osoba związana z Piłą.

Po raz piątą w Berdiańsku odbył się panel naukowy „Fenomen pogranicz kulturowych: współczesne tendencje”, gdzie odbyła się gorąca i rzetelna dyskusja na temat pogranicz w różnych aspektach metodologicznych i badawczych. Na otwarciu panelu zaprezentowano cztery artykuły o problematyce ogólnej i

teoretycznej, a kolejne części odbywały się w dwóch częściach: „Stowianoznawstwo” i „Lingwistyka i metodyka nauczania Języków Obcych”. Razem wygłoszono 24 artykuły, a rzetelne dyskusje niekiedy toczyły się bardzo długo.

Kolejnym ważnym momentem Dni Polskich w Berdiańsku było otwarcie wystawy „Polscy badacze Syberii”. Wystawa została przygotowana przez Konsulat RP w Charkowie, wystawę otworzył Konsul RP Piotr Matusiak. Sylwetki wybitnych polskich uczonych zostały zaprezentowane w bardzo klarowny sposób. Społeczność tego regionu mogła zapoznać się z badaniami naukowymi m.in. flory i fauny na Syberii. Wystawa otwarta była od 13.09-13.10.2012, wystawę odwiedziło ponad 2 tysiące osób, w tym uczniowie szkół podstawowych i średnich, studenci, dorośli.

Niezapomnianych wrażeń dostarczył widzom w Szkole Muzycznej koncert polskiej muzyki klasycznej, oraz program przygotowany przez wokalistów Centrum Kultury Polskiej „Biesiada”. Wypełniona po brzegi sala w Szkole Muzycznej stworzyła niesamowitą atmosferę oklaskując artystów i nie wypuszczając ich ze sceny.

Warto także zaznaczyć, że w ramach Dni Kultury Polskiej w Berdiańsku odbyło się także szereg oficjalnych spotkań, np. okrągły stół „Polska i Ukraina a Proces Boloński: perspektywy zbliżenia”, spotkanie z władzami Koledżu Medycznego.

Delegacja złożyła także kwiaty przy tablicy upamiętniającej wybitnego polskiego malarza Berdiańska Ludwika Godlewskiego.

Dni Kultury Polskiej w Berdiańsku są dowodem na to, że w tym mieście są Polacy, działają na rzecz rozwoju nie tylko polskiego społeczeństwa w Berdiańsku, a także w całym regionie. Poprzez przedsięwzięcie naukowe i kulturowe, które miało miejsce w różnych ośrodkach w całym mieście można także wskazać na wysoki poziom promocji Polski na wschodnich krańcach Ukrainy. Polacy Berdiańska udowodnili po raz kolejny, że są pomostem budowania dobrych relacji pomiędzy Polska i Ukrainą.

Osobiście czekam na kolejne Dni Polskie w Berdiańsku, życząc powodzenia Towarzystwu Kultury Polskiej „Odrodzenie” na czele z jego Prezesem Lechem Suchomłynowym. A wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowania poszczególnych części serdecznie dziękuję.

Nowa książka o Polakach naszego regionu

Książka dr Heleny Krasowskiej pt. „Mniejszość polska na południowo-wschodniej Ukrainie” ukazała się w czerwcu w Warszawie. Monografia dotyczy historii i teraźniejszości Polaków woj. zaporoskiego i donieckiego, którzy tutaj mieszkali i mieszkają, o ich działaniach, o tożsamości i języku. Książka na którą oczekiwaliśmy z niecierpliwością.

Przytaczam niektóre cytaty z książki, aby zachęcić Państwa do czytania. Tekst napisany przejrzystym zrozumiałym językiem, wszystkie terminy naukowe są w sposób wyczerpujący wyjaśniony.

Miedzy innymi czytamy: iż „Polacy na Ukrainie południowo-wschodniej najpierw przebywali jako emigranci zarobkowi, uciekinierzy, następnie byli zsyłani do prac w kopalniach. Za wiarę katolicką i pochodzenie polskie byli represjonowani jako „piąte kolumny”. Doznawali upokorzenia i mieli zniknąć ze składu narodowościowego zgodnie z prowadzoną przez 70-lat polityką sowiecką. Jak wiadomo, Polacy byli dobrymi specjalistami w różnych dziedzinach. Cieszyli się sympatią Rosjan i innych narodów, wśród których przebywali jako fachowcy; ludzie pracowici i kulturalni, a także uczciwi”.

„Sytuacja językowa Polaków na południowo-wschodniej Ukrainie jest bardzo skomplikowana, gdyż funkcjonują tam różne odmiany polszczyzny mówionej przy oddziaływaniu języków wchodzących z nią w kontakt: ukraińskiego oraz rosyjskiego. Deklaracje Polaków na temat znajomości języka polskiego są podzielone na kategorie”.

„W sferze religii także przeważa język rosyjski. Nawet podczas mszy po polsku często stałe części mszy są w języku polskim, natomiast czytania, ewangelia, kazania, ogłoszenia są w języku rosyjskim. Na Ukrainie nie ma obowiązującej ustawy o języku, który powinien być używany w kościele katolickim. Język liturgii odpowiada preferencjom wiernych”.

Sytuacja mniejszości polskiej na południowo-wschodniej Ukrainie jest szczególnie złożona. Odpowiedź na pytanie „kim jestem?” jest trudna. Problemy tożsamości narodowej na u Polaków na południowo-wschodniej Ukrainie zostały potwierdzone wynikami ankiet. W wyniku opracowania wywiadów zostały wyłonione następujące wskaźniki: więzy krwi (tnz. jestem Polakiem, ponieważ moi rodzice byli lub są Polakami), kryterium dokumentów i adnotacji urzędowych, wynikające z więzów krwi, kryterium wyznaniowe, kryterium językowe.